
NİKOLİÇ'İN SEÇİMİ SİRBİSTAN İÇİN BİR ŞANS OLABİLİR - 22 MAYIS 2012

Erhan TÜRBEDAR

12.04.2009

Dr. Erhan Türbedar, TEPAV Dış Politika Analisti

AVİM, 22 Mayıs 2012

Sırbistanda gerçekleşen cumhurbaşkanlığı seçiminin ikinci turunda Sırp İlerleme Partisi (SNS) adayı Tomislav Nikolić, rakibi Boris Tadić'e karşı yaklaşık yüzde 2lik oy farkı elde ederek ülkenin yeni cumhurbaşkanı seçildi. Nikolić 2004 ve 2008 yıllarında da Tadić'e karşı cumhurbaşkanlığı koltuğu için yarışmış, ancak başarılı olamamıştı. Seçim zaferinin ilanı ardından gazetecilere yaptığı konuşmada Nikolić, Sırbistanın AB'ye üye olma çabalarını sürdüreceğini, Kosovadaki Sırlara sahip çıkacağını, ayrıca yolsuzluklara ve yoksulluğa karşı mücadele edeceğini söyledi.

2003 yılında öldürülen Sırbistan Başbakanı Zoran Đinđić ve halefi Boris Tadić, 2000 sonrası dönemde Sırbistanda işbaşına gelen demokratik yönetimin sembol isimleridir. Ülkedeki milliyetçi partilere karşı başarılı olabilmeleri için bu iki lider yıllarca seçimlerde Batılı ülkelere mutlak destek gördü. Sırbistanda gerçekleşen son seçimlerde ise Tadić'in iktidarda kalması için Batılı ülkelerin eskisi kadar çaba sarf etmemiş olmaları dikkat çekti. Her şeyden önce uzun süreden beri hem Vaşington hem de Brüksel'in gündemini çok farklı ve çok daha önemli konuların meşgul ettiği biliniyor. Diğer taraftan daha önceki yıllarda aşırı milliyetçi duruşuyla tanınan Tomislav Nikolić'in bu sefer Batılı ülkelere değiştiği yönünde mesajlar vererek, kendini daha kabul edilebilir bir seçenek haline getirdiği söylenebilir.

Nikolić'in geçmişteki sicilinin ne kadar kirli olduğunu gösteren temel olgulardan birisi, eski yakın meslektaşı Voyislav Šešelin savaş suçları işleme ithamıyla Eski Yugoslavya Uluslararası Ceza Mahkemesinde yargılanıyor olmasıdır. Ancak 2008 yılında Sırp İlerleme Partisini kurarak Šešel ile yollarını ayıran Nikolić, en azından söylemsel düzeyde Avrupa yanlısı bir gündemi ve daha ılımlı bir duruşu benimseme yoluna gitti. Bu kapsamda Nikolić, henüz ikna edici olamadıysa da, komşu ülkelere karşı da daha yapıcı bir tutuma girdi. Şimdi de Nikolić gerçekten değiştiğini ispatlamak, geçmişten kendini temizlemek ve dünya gözünde meşruiyet elde etmek için bir fırsat elde etmiş bulunuyor. Aslına bakılırsa, söz konusu fırsat bütün Sırbistanın önüne sunulmuş bir fırsattır. Kosova sorunu yüzünden Sırbistan aşırı milliyetçileri uzun süre dönüşüm gerçekleştiremiyor ve savaşların yaşandığı 1990'lı yıllara ait zihniyetten kurtulamıyordu. Bu nedenle Nikolić'in Sırbistanın yeni cumhurbaşkanı olarak sergileyebileceği olumlu davranışlar, Sırbistandaki milliyetçilerin bir dönüşüm yaşamasına yol açabilir. Oysa böyle bir dönüşüm, Sırbistanın komşu ülkeleriyle daha gerçekçi bir şekilde barışmasına yol açabilir.

Tadić'in seçimleri kaybetmiş olmasına gelince, bu hususu birçok faktör çerçevesinde izah etmek mümkündür. Her şeyden önce Nikolić'in zaferinin çoğu analistler için sürpriz olduğu belirtilmelidir.

Cumhurbaşkanı seçiminin birinci turunda Tadić küçük bir farkla olsa dahi Nikolićin önündeydi ve seçimin ikinci turu için siyasi partilerin çoğunluğunun desteğini sağlamıştı. Bu nedenle seçmenlerin bir kısmı muhtemelen Tadićin ikinci turda kesin kazanacağını düşünerek, sandığa gitme noktasında tembellik etti. Nitekim cumhurbaşkanlık

seçiminin ikinci turunda daha düşük bir katılım oranının gerçekleştiği belirtilmelidir. Geleneksel olarak Nikolićin seçmenlerinin Tadićin seçmenlerinden daha disiplinli oldukları ve oy hakkını kullanmayı ihmal etmemeye çalıştıkları da vurgulanmalıdır.

Tadićin seçim kampanyası da seçmenlerinin bir kısmını üzmüş gibi gözüküyor. Özellikle kendi seçim vaatlerine odaklanacağına, Tadić daha çok Nikolići karalamakla uğraşıp durdu. Diğer taraftan, yıllardır Sırbistan kurumlarını kontrolü altında tutan Tadićin, yolsuzluklara karşı mücadele noktasında yeterince kararlı bir duruş sergilememiş olması nedeniyle de cezalandırılmışa benziyor. Cumhurbaşkanlık seçiminin ikinci turuna birkaç gün kala gerçekleşen TV düellosunda da Nikolić Tadićten daha başarılı çıkışlar yaptı.

Sırbistanın yeni cumhurbaşkanının belli olmasıyla birlikte, sıra Sırbistanın yeni hükümetinin kurulmasına geldi. 6 Mayıs 2012de gerçekleşen seçimlerde hiçbir siyasi parti tek başına hükümeti kurabilecek kadar oy alamamıştı. Geleneksel olarak Tadićin lideri olduğu Demokratik Partinin hükümeti kurma potansiyeli, Nikolićin Sırp İlerleme Partisinin potansiyelinden daha güçlüdür. Diğer taraftan 6 Mayıs seçimlerinin ardından Demokratik Parti (DP) ile Sırbistan Sosyalist Partisinin (SPS) başını çektiği koalisyonlar, diğer bazı küçük partilerin de desteğiyle hükümeti kurma noktasında bir prensip anlaşmasına varmıştı. Ne var ki Nikolićin cumhurbaşkanlık seçiminin ikinci turundaki zaferinin, söz konusu prensip anlaşmasının temellerini kısmen sarsmış olabileceğine inanılıyor. En azından hükümet pazarlıklarının daha çetin geçeceğine ve Sırbistanın yeni hükümete çok kısa zamanda kavuşamayacağına dikkatler çekiliyor. Mevcut koşullarda Sırbistanın bir önceki hükümetinin özünün, biraz farklılaştırılmış bir koalisyonla yeniden işbaşına gelme olasılığının yüksek kalmaya devam ettiği söylenebilir. Yine de, Nikolićin seçilmesiyle birlikte hükümet konusunda sürprizlere da hazırlıklı olunmalıdır.

Kaynak/Source: